

!דפ?פ?פ?

ושננתם לבניה ודברתם בם בשבת בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:

פרשת השבוע למשפחה • ל אדר א תשס"ח • 7 מרץ 2008

מושג השבוע: משיח

או שאיפה למימוש האנושות במיטבה והאופק אליו אנחנו מבקשים להגיע, ובו לגעת? האם המושג הזה רלוונטי לחיים שלנו בכלל? דרך מושג נדוש עבור הדתיים וזר לחילונים, ניתנת לנו הזדמנות נוספת להעמיק ולחפש אחר משמעות עכשווית למילים מהתנ"ך בנות אלפי שנים.

בן אנדא

"ימשחת אתו וקדשת אתו, וכהן לוי" (שמות מ', י"ג). בתורה, המשיח הוא הכהן הגדול, אשר נמשח בשמן המשחה. החל מספר שמואל, ימשח המלך אחרי כניסתו לתפקיד בטקס דומה. בגלגול המודרני משיח מייצג כמיהה לעולם מתוקן, להרמוניה בין העמים, לאהבה ואחוה. מיהו ומהו משיח? דיקטטור מימים עברו? חלום בלהות או חזיון תעתועים?

פרשת פקודי, פרשת שקלים (שמות לח, כא-מ, לח)

רצוני להתמקד קצת בשני פסוקים שמסיימים את תיאור העשייה של המשכן לפני הקמתו.

בפרק ל"ט פסוקים מ"ב-מ"ג כתוב: "ככל אשר צוה ה' את משה, כן עשו בני ישראל את כל העבודה. וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' כן עשו, ויברך אותם משה". סגנון הפסוקים לכאורה מסורבל ודורש הסברים, אך לא בזה נעסוק. בפסוקים אלו וכן בפסוק ל"ב בפרק זה מיוחסת העשייה לבני ישראל.

והרי כולנו יודעים מי עשה את כל הכלים ואת בגדי הכהנים: "ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה... ואני הנה נתתי אתו את אהליאב... ועשו את כל אשר ציויתיך..." (פרק ל"א פסוקים א-י"א). בהמשך בפרשת ויקהל מתואר שוב שהם עשו את הכל ועמם היו בעלי מלאכה. וכן בתחילת פרשתנו מודגש שבצלאל ואהליאב עשו כאשר ציווה ה'. אם כן, עלינו לברר מהי כוונת התורה שבני ישראל עשו את כל העבודה.

נראה לי שכיוון למחשבה נמצא בדברי הספורנו (רבי עובדיה ספורנו, איטליה מאה 15) לפסוק ל"ב: "ויעשו בני ישראל - הפעולה כולה על שלמותה נעשתה על ידי כל ישראל כי קצתם התנדבו ממון וקצתם עשו המלאכה בנדבת לבם לעשות רצון קונם". מסביר הספורנו שפסוק זה וכן שני הפסוקים הנ"ל מתייחסים לסך הפעולה כאשר נשלמה, וכך גם כתוב בפסוק: "ותכל כל עבודת משכן אהל מועד". בכל הפסוקים האלה מדובר על "כל העבודה". כאשר מדברים על העשייה הגמורה המושלמת, אזי אין הכוונה למומחים (בצלאל ושותפיו) אלא לכל ישראל. אך כיצד זה בא לידי ביטוי? מסביר הספורנו שלכל אחד היתה התרומה הצנועה שלו: אחד נתן ממון, אחד תכלת, אחד עצי שיטים וכן הלאה. אכן אנו מוצאים בפרק ל"ו פסוקים ג-ז שבני ישראל הביאו יותר חומרים משהיה צריך. בני ישראל עשו את העבודה

"ראש חודש אדר שחל להיות בשבת, קורין בפרשת שקלים" -משנה מגילה פרק ג' משנה ד'

מה בפרשה?

בפסוק הראשון של פרשתנו רש"י כבר מסכם עבורנו מה בפרשה:

"אלה פקודי - בפרשה זו נמנו כל משקלי נדבת המשכן לכסף ולזהב ולנחשת ונמנו כל כליו לכל עבודתו".

אכן בפרשה יש פירוט של משקל הכסף הזהב והנחושת שהשתמשו בהם במלאכת המשכן וכן פירוט של בגדי הכהנים וסיכום הכלים שהיו במשכן וסידורם במקומם המיועד במשכן. בסוף, יוצאים אל מחוץ למשכן, לחצר, עם תיאור הכיור והקמת החצר עצמה. לאחר כל זה, מופיע הפסוק המסכם (פרק מ' פסוק ל"ג): "ויקם את החצר סביב למשכן ולמזבח, ויתן את מסך שער החצר, ויכל משה את המלאכה". סיפור הקמת המשכן שהתחיל בפרשת תרומה ומקיף חמש פרשות מגיע לסיומו בארבע מילים: "ויכל משה את המלאכה". אך מסתבר שעדיין לא הסתיים הסיפור. מרוב עיסוק בחומרים, בכלים, בבגדים וכו' כמעט שכחנו את מטרת הקמת המשכן כפי שמופיע בתחילת הסיפור בפרשת תרומה (פרק כ"ה פסוק ח'): "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". תכלית כל העשייה היא שהשכינה תשרה במשכן. ואמנם הפסוק המופיע מיד לאחר ההודעה על סיום העבודה על ידי משה, מחזיר אותנו למטרה זו (פרק מ' פסוק ל"ד): "ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן". הענן המסמל את נוכחות השכינה (תזכרו במעמד הר סיני) מכסה את האהל והמשכן מתמלא בכבוד ה'. כאן היה אולי מתאים לסיים ולסגור את כל הסיפור שהתחיל בפרשת תרומה, אלא שנשאר עוד לתאר את תפקיד הענן, וזה נעשה בפסוקים האחרונים של הפרשה.

פעילויות לבני המשפחה

תארו עשייה משפחתית שבה תורם כל אחד מבני המשפחה, קטנים וגדולים, למרות שאין התרומות שוות זו לזו. איך אפשר לגרום לכך שכולם ירגישו שותפים אמיתיים בעשייה?

שאלות לחשיבה

לקראת סוף הפרשה מופיע פסוק שמעורר תמיהה וקושי למשה (פרק מ פסוק ל"ה): "ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן, וכבוד ה', מלא את המשכן". דבר מפליא! מילכוד 22!! משה דואג להקמת המשכן שהוא גם אוהל מועד וכפי שכתוב בפרשת תרומה (פרק כ"ה פסוק כ"ב): "ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרובים..." התפקיד המרכזי של אוהל מועד הוא כמקום שבו משה שומע את דבר ה'. והנה, ברגע שהשכינה שורה: "ויכס הענן את אוהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן". משה לא יכול לבוא לאוהל מועד כי כבוד ה' שם!! כיצד ניתן לדעתכם להבין את העניין הזה? היעזרו במפרשים לפי הצורך, אני ממליץ לקרוא את הרשב"ם.

שבת שלום

צא ללך

רכז יהדות עמותת קשת

שצויה אותם ה': להביא תרומה, לנדב את עצמם. נכון, את מלאכת המחשבת והעשייה האומנותית עשו בצלאל וחבריו אך כולם שותפים כאשר מדברים על העבודה המושלמת. חשוב מאוד רעיון זה של שותפות של כולם ולא דווקא באופן שווה מבחינת הכמות או האיכות (שהרי אין להשוות בין מי שהביא תכלת לבין העבודה האומנותית של בצלאל בהכנת בגדי הכהן או יריעות המשכן), כאשר מדברים על עשייה של משפחה, קהילה או במקרה שלנו של עם. לכל אחד יש את התפקיד שלו קטן כגדול, אך הסך הכל, השלמות, מיוחסת לכולם.

פרשת שקלים שקוראים השבת, ראש חודש אדר ב', גם מציגה רעיון של השתתפות של כולם. בפרק ל' פסוק י"ג כתוב: "זה יתנו... מחצית השקל בשקל הקדש..." בזמן המקדש מטרת מחצית השקל הייתה לצבור כסף לרכישת קרבות ציבור. כדי שכולם יהיו שותפים בכל קרבן ציבור, גבו מכל אחד מחצית השקל. נכון שלא כל עם ישראל הקריב את קרבן הציבור אלא הכהנים, אך הוא נחשב של כולם על ידי השתתפות בנתינה של מחצית השקל. יש אולי גם סמליות בכך שכל אחד נותן מחצית השקל ולא שקל שלם: אין אדם אחד מגיע לשלמות לבדו. כל אחד זקוק לזולת להשלים אותו.

And the Oscar goes to?...

שעוסק במה שמאפיין כל כך את החברה הישראלית - המתח הקבוע שבין לאומיות חילונית ודתיות. אינני מתכוון לסיפורי 'קצה' מצינניים על החברה החרדית או לעלילה המתרחשת בתוך התנחלות כמו 'איתמר' או 'תפוח', אלא להוויה היום יומית של כל אחד שחי כאן ומועד לקיום של הסליל הכפול של דמוקרטיה ויהודיות על הסתירה הפנימית שבו ועל הקושי לוותר על צד אחד של המשוואה. הרי תופעה מסוג 'כיפה שקופה' יכולה להזין סיפור קולנועי מרתק. כלומר אם נצא מנקודת הנחה שסרט זר' אמור לשקף במשהו את התרבות הזרה' הלא 'כל אמריקאית' ממנה הגיע הרי שאלו הם, לטעמי, חומרי הגלם המקומיים והייחודיים למקום הזה.

לון כפן

את תלמידה בכיתה ב' קשת בייס בן גוריון

פסלילא פראשונא של לרלין פפאדבאל פאברא פסיימא פפאדבאל.

יחד ארזנו מעל אלף משלוחי מנות שיימכרו, וההכנסות יוקדשו על ידי עמותת "הוד ישראל" לסיוע למשפחות נזקקות.

גאדא אלא פאפאדבאל שפאקדיאל

מאמא אלאן מטרפ ראלפא.

נמשיך ליזום פעילויות התנדבותיות

חד פעמיות ברוח זו. הצעות, הארות

ורעיונות יתקבלו בברכה במייל:

chagit.kraus@gmail.com

איך שהוא די היה ברור לי ש'בופור' לא הולך לקטוף את האוסקר. טוב, נכון, זאת לא תובנה מי יודע מה, כל סוכנויות ההימורים בהוליווד קבעו שלסרט האוסטרי, זה שעוסק בשואה, יש את הסיכויים הטובים ביותר. בדיעבד הם גם צדקו. נו אם כבר להפסיד אז לפחות לאיזה סרט 'שואה'. מאז 1964 ועד היום ישראל הייתה מיוצגת שבע פעמים בתחרות האוסקר ומעולם, לדאבונו, לא זכתה. מדוע? הסרטים הישראליים שהגיעו לתחרות השתייכו קטגוריאלית לשתי קבוצות - סרטים 'ביטחוניים' שעוסקים איך שהוא במבצעים צבאיים וביחסי יהודים ערבים - 'מבצע יהונתן', 'מאחורי הסורגים' ו'בופור' או סרטים בעלי ניחוח עדתי משהו, לעיתים בעלי אפיונים של סרטי 'בורקסי' - 'סאלח שבתי', 'הבית ברחוב שלוש', 'השוטר אזולאי', 'אני אוהב אותך רזה'. חלקם יותר הצליחו בקופות חלקם פחות, חלקם אף סומנו כסרטים איכותיים, אבל למעשה, כסרטים המייצגים 'ישראליות', הם לא ממש הצליחו להביא זווית חדשה פחות מוכרת על המקום המרתק ורב הפנים הזה שנקרא 'החברה הישראלית'. ניקח לדוגמה את 'מאחורי הסורגים'. סרט שעוסק במתח הקיים בין יהודים לערבים בין כותלי הכלא וביציאה משותפת של האסירים היהודים והערבים נגד הממסד של הכלא. נו... כל דרמה אמריקאית שנייה עוסקת במתחים בין קבוצתיים עם אופציה לאיחוד נגד ממסד כל שהוא. גם תחום העיסוק במתח בין מהגרים, או בין 'שחורים' ל'לבנים', בין חברת שפע לחברת עוני, די לעוס. ומה עם 'בופור'? 'בופור' הוא קודם כל סרט אנטי מלחמתי העוסק בכאוס של שדה הקרב ובניסיון של החייל היחיד לשרוד אותו עד שמישהו שם למעלה יחליט שדי ויחדל אש'. אבל גם הנוסחה הזאת מוכרת מאין סוף סרטי 'ויאטנאם' מעולים לא פחות מ'בופור'.

אז מה (לא) היה לנו שם? כלומר באוסקר? בעיקר סיפור

ועורר עליו זעם עצום בעיקר מצד הממסד הנוצרי-דתי, הוא הציע להעמיד את שתי התיאוריות במבחן הניבוי. על פי התיאוריה שלו, לכוכב נגה אמורים להיות מופעים שונים (מלא, חצי, צורת סהר) בתאריכים מסוימים. על פי טיכו, הם לא אמורים להתרחש. התצפיות הוכיחו כמובן שקופרניקוס צדק. זה היה צעד משמעותי בהתקבלות התיאוריה שלו.

גם תיאורית הדילוגים בתורה, המתיימרת להוכיח מתמטית את הטענה שמקור התורה אלוהי, סובלת מליקוי מהותי של חוסר יכולת מוחלט לנבא את העתיד, למרות יכולתה המופלאה למצוא בתורה את מה שכבר קרה. כל מאורע חשוב או אישיות חשובה מהעבר יימצאו חבויים בתורה על ידי דילוג כלשהו על אותיותיה. אך בשום פנים אין היא מבצעת דילוגים שינבאו מאורע עתידי או מצביעה על אישיות עתידית. לממציאי התיאוריה ברור שיתבדו.

על פי זה אציע פירוש לאמרות התלמודיות "מיום שחרב בית המקדש ניטלה נבואה מן הנביאים וניתנה לשוטים ולתינוקות", ולעומתה "משחרב בית המקדש ניטלה נבואה מן הנביאים וניתנה לחכמים". תקופת בית המקדש נתפשת כאן כתקופה אידיאלית, בהנהגה שמיימית, שבה הנבואה פועלת. הנבואה מטבעה היא אירוע חד-פעמי במהותו (גם אם חוזר על עצמו), היא אקראית ואינה חלק ממערכת שיטתית. הידע על העתיד מגיע לאדם מהשמים, ובלי לדעת מראש מתי יבוא.

לעומתה, התקופה שלאחר החורבן נתפשת כתקופה ארצית-מציאותית. אין יותר נבואה ומעתה פועלת החכמה. החכמה משמעותה זיהוי של סדר ושיטתיות במציאות, ניסוח כללים בטבע ובהיסטוריה, והסקת מסקנות לגבי העתיד לפי הכלל/תיאוריה שגובשו. החכמים, בעזרת התיאוריות, ההכללות והנוסחאות, רוכשים כביכול את יכולת הנבואה והחזיון, ש"ניטלה מן הנביאים".

האמרה השנייה "משחרב בית המקדש ניתנה נבואה לשוטים ולתינוקות", מתפרשת כצדה השני, האפל, של האמרה הראשונה. ברגע שהופסקה נבואת האמת והקשר הישיר לאל, אם במקומה לא בא התחליף של החכמה, מה שנשאר מהנבואה הן האקראיות שלה והחד-פעמיות בהבנת תופעות טבעיות ואנושיות. הניסיון לגזור נבואה מראייה כזו של המציאות היא מעשה של שוטים. ויהי חלקנו עם החכמים.

אריאל סלף

אב לתלמיד בכיתה א' קשת
בי"ס בן גוריון

"אין מעברין את השנה, לא בשביעית..." (תוספתא מסכת סנהדרין). זאת כדי שלא להאריך את איסור עבודת הקרקע. השנה הנוכחית הינה שנת שמיטה וגם שנה מעוברת. זהו שינוי מההלכה שבתלמוד. הוא נובע מהמעבר, שהונהג במאה ה-4, מקידוש חודשים ועיבור שנים על פי עדות ראייה, אל קידוש ועיבור הנקבעים על פי נוסחה. לפני המעבר לא ניתן היה לדעת מראש אם חודש (עברי) יהיה בן 29 יום או 30 יום. הכול היה תלוי בעדים שהיו באים לבית הדין בכל תחילת חודש ומעידים שראו את הלבנה מתחדשת. לפעמים זה קרה 29 יום אחרי תחילת החודש הקודם, ולפעמים 30 יום אחר כך. מבחינת ההלכה, בכל חודש היה מתחיל סיפור חדש. עם הזמן הגיעו להבנה שהחודשים (הירחים) מתנהגים כולם באותו אופן, הם זהים באורכם, כ-29.5 יום. ההבנה אפשרה את המעבר לנוסחה המתמטית. כך גם קרה בעיבור השנים, שבעבר היה פעולה מורכבת של התייעצות בבית הדין והתחשבות בפרמטרים חקלאיים, עונתיים, חברתיים וכדומה. השינוי היה הגדרת מחזור של 19 שנים, ש-7 מתוכן מעוברות (במיקומים קבועים במחזור).

זוהי מהפכה חשיבתית. החשיבה האסטרונומית-הלכתית הקדומה הייתה קונקרטית, לא-מכלילה, רואה את המבדיל בין מקרה לחברו, בבחינת "כל מקרה (חודש/שנה) לגופו". במסגרתה לא ניתן היה להסיק מסקנות לעתיד או להציע ניבוי. החשיבה החדשה לעומתה, עושה הכללה של התופעות שבמציאות, בראותה גם את המשותף ביניהן. היא לוקחת מספר מקרים פרטיים ועושה מהם כלל או נוסחה. כך היא מסוגלת להסביר את התופעות בטבע ובהיסטוריה (בעבר) בתוך מסגרת מושגית, אך גם לקבוע או לנבא מה יהיה בעתיד.

אנו רגילים לשמוע אמירות כמו "אל תעשה הכללות", "לא כולם ככה", "יש גם דוגמאות הפוכות". אמירות אלו באות לעתים מתוך חשיבה שגויה ועלולות להזיק. דווקא יכולת ההכללה היא מותר האדם מן הבהמה, היא ההבדל בין חשיבה פרימיטיבית לחשיבה מתקדמת, היא זו שהצעידה את האדם קדימה מבחינת היכולות האינטלקטואליות והטכנולוגיות. מי שאינו מסוגל להכליל, זה שחשיבתו פרטנית וקונקרטית, נחשב לטעון-טיפוח.

תנאי הכרחי לכך שהכללה/תיאוריה תיחשב כנכונה, הוא שתסביר היטב תופעות בהווה ובעבר. אך אין די בכך, עליה גם לנבא באופן סביר את עצם קיומן או טיבן של תופעות עתידיות. דוגמה מפורסמת של תיאוריה, שהסבירה היטב את העבר, אולם נכשלה לחלוטין בניבוי העתיד, היא האסטרונומיה של תלמי וטיכו. על פי תיאוריה זו, כדור הארץ במרכז, ואילו השמש, הירח וכוכבי הלכת מסובבים אותה. היא הצליחה לפרש את המציאות בהווה ואת תופעות העבר. כאשר קופרניקוס פיתח את תיאורית "השמש במרכז"

מחנכים אדלג יארגל קפילא "גשר"
המאגלסל אדלגים ואלאונים אל מוסלגל החינוך "קלגל"
הקלגל אלגל:
052-6040704
לל פכסל אלגל:
www.gesher-mazkeret-batya.org.il

קפילא גלגל מלקלגל אלגל
מקלגל אל
אלגל מוסלגל אלגל דלגל אלגל אלגל
ללגל מלקלגל אלגל אלגל.

מסיבת החומש תשס"ח

במילים אלה של יורם טהרלב בחרו המורות ותלמידי כיתה ב' לרגל קבלת החומש. וזהו באמת המסר שאנו מקווים שיזכרו בו תלמידי קשת לדורותיהם: לכל אחד יש מקום בתורה, נחלת העם היהודי בת אלפי שנים, בדיוק כמו שלכל מי שירצה יש מקום בקהילה שהולכת ונבנת סביב הרעיונות של חינוך לסובלנות ובניית זהות יהודית כל אחד לפי דרכו.

זה הבית שבנינו
זה האורן שנטענו
זה השביל וזהי הבאר
מי שבא לפה אחינו
מי שבא יסב איתנו
והשער שוב לא יסגר.

	ר				
א	ש	ק	ה	ש	א
ב					
ג					

אֵלִידִים אֶלֶרִים

פִּינֶה פֶּלֶסְכִּי

כמחצית מפרשת פקודי מוקדשת לתיאור הכנת מדי הכהנים. בחידה שלפניכם, הכהן הגדול ועוד חמישה בעלי מקצוע אחרים התחפשו והחליפו ביניהם את המדים לכבוד חג פורים המתקרב. זהו את המתחפשים (רמז: החפצים שבידיהם מייצגים את המקצוע האמיתי), והסבירו כיצד המדים מותאמים לדרישות של כל מקצוע.

בהצלחה! נלה ויפאדה צאצא

